

synes, at Forsoningspunktet ligger. Tanken er allerede udtalt af min ærede Sidemand til Benstre (Lauridsen), som jeg tror ikke er til Stede i dette Dødblik. Han har talt om „den lille Hær“, men jeg vilde da gjerne anbefale denne Sag med en lidt anden Motivering, idet jeg ikke er ganske klar over, om han anbefalede den lille Hær som noget Godt eller noget Ondt, som han mente, man maatte finde sig i en Tid lang endnu, indtil Folket gif saa langt frem i virkelig politisk Forstand og deri begrundede Krav, at det vilde medføre, at man ogsaa vilde lade den lille Hær falde. Jeg mener, det ikke bør være saaledes, og jeg mener, at det kun er paa en anden Maade, at den lille Hær vil kunne blive Forsoningspunkt, hvorom Venner og Modstandere ville kunne samle sig saaledes, at vi Alle føle os som Borgere i det samme Land, der ønske at arbejde med hinanden og have fundet et Grundlag, hvorfra de kunne gaa ud. Det er, naar vi danne en lille Hær med den Hensigt, at den virkelig skal bruges, at den virkelig skal gjøre Nytte, og at den virkelig skal spille en Rolle i vor Nations Liv. Jeg bemærker, at naar vi ikke tænke os den som en lille leiet Hær, men naar vi tænke os den som udspningen paa en eller anden Maade af den almindelige Bærnepligt, saaledes at man gjorde et Udvalg dertil, det fineste og bedste Udvalg af det Mandstab, som den almindelige Bærnepligt frembød, naar der med andre Ord bagved vor lille Hær, som var til at overkomme for os, var et Vaaben, som vi vare i Stand til at haandtere — naar der bagved denne Hær var et Folk med den oprigtige Villie til at have sin Selvstændighed, med den oprigtige Villie til at, om der kom en nok saa mægtig Voldsmand, vilde vi alligevel gaa imod ham, selv uden Haab om at vinde Seir, saa er det dette, som jeg tænker mig med en lille, udsøgt, vel organiseret og vel uddannet Hær, udgaet af den almindelige Bærnepligt, muligvis paa den Maade, at hvert Landskab i Landet stillede til Raadighed sit Mandstab, som var fremgaet af et Valg, et Uresvalg, hvor man tog Hensyn til, hvem der vare de Dygtigste og Bedste i enhver Henseende til at beklæde den Hæderspost, som det skulde være at høre til vor lille Hær. Jeg tænker mig altsaa slet ikke Forbilledet for den lille Hær i vort i enhver Henseende forulykkede Gendarmerikorps, men jeg tænker mig det langt snarere i noget Saadant, som man finder i Historien, s. Ex. den hellige Skare i Theben i gamle Dage. Jeg tænker mig en lille udvalgt Hær, til hvilken man

strax fra Begyndelsen sagde: Hør Folk, vi ville bestræbe os for en Politik, der er fredelig og aaben til det Yderste; vi ville aldrig udæste Nogen, I ville aldrig nogensinde blive anvendte i en Angrebskrig. Men der er Mulighed for, at der vil komme en Voldsmand over vor Grændse, som vil sætte sig fast her og forstaa nu vel lige fra Begyndelsen af, at I ere bestemte til, hvis dette Tilfælde skulde indtræde, at fastes mod denne Voldsmand, at spiddes paa hans Bajonetter, til at skrive med Bert Blod paa denne Jordbund, at her lever et Folk, som har Ver i Livet, og som vil sælge sit højeste Gode, Uafhængigheden, dyrt. En saadan Tankegang, mener jeg, skulde kunne leve i en lille Hær, naar man griber denne Sag an paa en rigtig Maade. Bagved skulde der være et Folk, et offervilligt Folk, et Folk, der fra Børnsben af øvede sig i manlige Idretter, og som, naar Huller reves i den lille Skare, var rede til at træde ind. Jeg siger, at en saadan lille Hær og tilsvarende Flaade, appasset efter vore Forhold, vilde kunne forjone de forskjellige Grundtanker, der have gjort sig gjældende under den foregaaende Forhandling; den vil kunne forjone den Tante, som gaar ud paa, at vi skulle forsvare os, at vi skulle sælge vort Liv dyrt. Lad mig endnu en Gang vende tilbage til den Tante — thi vi have jo hørt Ordene — „hvad kan det nytte?“ et Ord, som jeg forresten mener, at vi skulle anvende ved en hvilken som helst Leilighed. Men vi skulle ikke tro, at fordi vi opstafte dette Spørgsmaal, det saa netop behøver at besvares med et negativt Svar. Hvis Nogen overfor, hvad jeg her har udtalt, vilde sige: Hvad kan det Hele nytte til? det er dog kun Deklamation, det er dog kun en Theaterforestilling, hvad vil Du med den Slags gammeldags Idealitet, saa vil jeg dertil svare: Jeg mener, det kan nytte, og ikke saa ganske lidt. Jeg mener nemlig, at vi foruden anden Fare, vi ere udsatte for paa Grund af vor Videnhed, paa Grund af vor Belliggenhed, ogsaa ere udsatte for en overordentlig stor Fare, som jeg ikke synes, er bleven accentueret tilstrækkelig under de foregaaende Dages Forhandling. Det er den at blive betragtet som et brugbart Kompensationsobjekt ved fremtidige Fredslutninger. Lad os tænke os det Tilfælde, at Tyskland kommer til at føre en stor Krig, at det kommer til at foretage Gebetsaffaaelse ved sin østre eller vestre Grændse, eller hvor det nu vilde blive, saa laa det nær, naar vi ved at afvæbne havde erklæret, at vi vare et Folk, som ikke gjorde Modstand, som havde strøget sit Flag, som vilde finde sig i det Lund-